

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки»: Указ Президента України від 28 грудня 2021 року №685. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>.

3. Мінчеков А.Ю. Сутність поняття інформаційна безпека в сучасній науці публічного управління. *Наукові перспективи*. 2024. №4 (46). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/10972/11031>.

4. Бондаренко Р. В., Михальчук М. В. Інформаційна безпека держави. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 5. С. 95–101.

Сафонов Ростислав Юрійович,

здобувач другого рівня вищої освіти,

під науковим керівництвом д-рки держ. упр., професорки Терещенко Д.А.,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,

м. Харків, Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СУСПІЛЬНИМИ ПРОЦЕСАМИ

PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF PUBLIC MANAGEMENT OF SOCIAL PROCESSES

Публічне управління є ключовим елементом, який впливає на формування суспільних процесів. Важливість психологічних аспектів у цій сфері важко переоцінити, адже вони визначають, як державні інституції взаємодіють з громадянами і як реагують на їхні потреби. Як зазначав Абрагам Маслоу, «людина – це не просто раціональна істота; вона також є істотою, що має емоції» [1]. Це підкреслює необхідність врахування емоційного контексту в управлінні.

Одним із центральних психологічних аспектів є теорія соціального навчання Альберта Бандури. Вона стверджує, що поведінка індивіда формується під впливом соціального оточення, що в контексті публічного управління означає, що дії державних органів можуть слугувати моделями для поведінки громадян [2]. Якщо уряд демонструє етичність і прозорість діяльності - це підвищує довіру до державних інститутів і спонукає громадян до активної участі в суспільних процесах. Позитивні соціальні моделі поведінки, що демонструються урядом, можуть суттєво впливати на формування громадської думки, заохочуючи громадян до волонтерства та участі у місцевих ініціативах [2].

Емоційний інтелект управлінців є важливим фактором ефективності публічного управління та адміністрування. Він включає вміння розпізнавати та управляти своїми емоціями, а також емоціями інших. Управлінці з високим рівнем емоційного інтелекту здатні ефективніше комунікувати з громадянами, підтримувати конструктивний діалог і вирішувати конфлікти. Деніел Гоулман зазначає, що «лідерство – це не просто управління, це здатність надихати»[3]. У кризових ситуаціях, таких як економічні труднощі або соціальні протести, емоційний інтелект стає критично важливим для збереження соціальної стабільності і підтримки надії серед населення. Управлінці, які виявляють емпатію та розуміння потреб громадян, підвищують рівень довіри до державних інститутів [3].

Групова динаміка також відіграє важливу роль у публічному управлінні. Курт Левін стверджує, що «неможливо зрозуміти індивідуума без врахування групи» [4]. Це означає, що управлінці повинні аналізувати потреби та інтереси різних соціальних груп для розробки політик, які враховують інтереси всіх членів суспільства. Інтеграція різних соціальних груп у процеси прийняття рішень є важливою стратегією. Залучення представників меншин або маргіналізованих груп може забезпечити більш об'єктивне бачення суспільних проблем і призвести до збалансованих рішень [4].

Мотивація громадян є критично важливим елементом у публічному управлінні. Теорія двох факторів Фредеріка Герцберга підкреслює, що для спонукання людей до дій потрібно враховувати як внутрішні, так і зовнішні фактори мотивації [5]. Успішні програми, які стимулюють участь громадян у громадському житті, можуть суттєво підвищити ефективність управлінських ініціатив. Наприклад, ініціативи, що підтримують розвиток локальних проєктів, можуть спонукати населення до активності, підвищуючи відчуття відповідальності за спільні справи.

Комунікативні стратегії в публічному управлінні також мають величезне значення. Ефективна комунікація може змінювати громадську думку, спонукати до дій і формувати позитивні уявлення про державні інституції. Як зазначає Нільс Бор, «прогнозувати важко, особливо щодо майбутнього», проте управлінці можуть використовувати психологічні принципи для створення комунікацій, які підвищують довіру між урядом і громадянами [6]. Відкриті діалоги та прозорість у комунікаціях можуть зміцнити взаєморозуміння і сприяти формуванню позитивного іміджу держави.

Психологічні аспекти також впливають на управлінську культуру в органах публічної влади. Створення позитивного робочого середовища, що підтримує інновації та співпрацю, може підвищити ефективність роботи публічних службовців. Коли працівники відчувають підтримку і визнання, вони більш схильні до активного залучення до реалізації державних програм [7].

Отже, психологічні аспекти публічного управління суспільними процесами є критично важливими для формування ефективних управлінських практик. Розуміння поведінки людей, їхніх емоцій і соціальних змін дозволяє формувати стратегії, що сприяють стабільному розвитку суспільства. Врахування цих аспектів допоможе управлінцям краще реагувати на виклики сучасності та забезпечити активну участь громадян у процесах, які визначають їхнє життя. У сучасному світі, де суспільні виклики стають дедалі складнішими, здатність реагувати на психологічні потреби населення стає невід'ємною складовою ефективного публічного управління. Це дозволяє

формувати здорові, стійкі і відкриті суспільства, які здатні до інновацій і розвитку.

Список використаних джерел:

1. Калениченко Р. А., Остаповський О. В., Телебенева Є. О. Психологічні аспекти публічного управління : навч. посіб. Київ : Київський національний університет будівництва і архітектури, 2025. 198 с. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/items/9a177097-2fcd-4bc5-8a2b-0ad18b5234e8>.

2. Когут Я. М., Пряхіна Н. О., Жидецький Ю. Ц., Кіржецький Ю. І., Поцюрко О. Ю. Психологія управління : навч. посіб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 312с. URL: <https://library.sspu.edu.ua/arhiv-vikonanih-dovidok/psychologiya-upravlinnya-organizacziyeyu-ta-personalom/>.

3. Старовойтенко Н. В., Осипенко В. І., Чемерис І. А., Білик Л. І., Ключка С. І. Психологія управління : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. – Черкаси : ЧДТУ, 2020. 144 с. URL: <https://eprints.cdu.edu.ua/220/>.

4. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 260 с. URL: <https://library.sspu.edu.ua/arhiv-vikonanih-dovidok/psychologiya-upravlinnya-organizacziyeyu-ta-personalom/>.

5. Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2005. 256с. URL: <https://koha.tntu.edu.ua/bib/5584>.

6. Кулініч І. О. Психологія управління : навч. посіб. – Київ : Знання, 2008. – 286 с. URL: <https://koha.tntu.edu.ua/bib/52193>.

7. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління : навч. посіб. / 2-ге вид., доповн. Київ : Академвидав, 2010. 368 с. URL: <https://www.socd.univ.kiev.ua/uk/library/psihologiya-upravlinnya-navchalniy-posibnik>

8. Міненко М. Публічне управління: теорія та методологія. Київ : Академія управління при Президентіві України, 2019. 244 с. URL:

<https://www.socd.univ.kiev.ua/uk/library/psihologiya-upravlinnya-navchalniy-posibnik>

Слісаренко Марія Сергіївна

здобувачка першого рівня вищої освіти,
під науковим керівництвом д-ра держ. упр., професора Круглова В. В.,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В ОСВІТНІХ СИСТЕМАХ: БАЛАНС МІЖ ТРАДИЦІЯМИ ТА ІННОВАЦІЯМИ

MANAGING CHANGE IN EDUCATION SYSTEMS: BALANCE BETWEEN TRADITION AND INNOVATION

У сучасному світі система освіти була і залишається однією з ключових ланок соціального розвитку, яка відіграє вирішальну роль у формуванні людського капіталу, розвитку національної економіки та забезпеченні сталого розвитку суспільства. Зокрема, в Україні освітня галузь зазнає значного впливу як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, що вимагає гнучкої, системної та ефективної моделі державного управління. З одного боку, суспільство потребує модернізації освітніх процесів, впровадження інноваційних технологій, цифровізації навчання, розвитку критичного мислення й нових педагогічних підходів. З іншого – українська система освіти має глибокі історичні корені, багатий досвід та сформовані традиції, які є цінним ресурсом, що не можна ігнорувати або нівелювати.

Актуальність проблеми управління змінами в освітніх системах зумовлена необхідністю збереження балансу між інноваційністю та традиціоналізмом. Упровадження нових ідей і технологій без належного обґрунтування, адаптації до контексту та врахування потреб усіх учасників освітнього процесу може призвести до деструктивних наслідків, зокрема до зниження якості освіти, опору з боку педагогів, втрати культурної ідентичності.